

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА – ЕЛЕМЕНТ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

УДК 342.95

DOI: 10.31733/17-03-2023-518-519

Олена КІНДРАТЕЦЬ

професор кафедри політології
Запорізького національного університету,
доктор політичних наук, професор

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ЯК ОДИН З ЕЛЕМЕНТІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Існує багато різних елементів системи національної безпеки – економічна, політична, соціальна, воєнна безпека, інформаційна тощо. О. Баранов визнає інформаційну безпеку як стан захищеності національних інтересів країни в інформаційному середовищі [1].

Інформаційна безпека досягається різними шляхами в демократичному та недемократичному суспільстві. Часом в демократичних країнах виникає суперечність між демократією, її цінностями, як то свобода слова та зусиллями по гарантуванню кібербезпеки. На цю проблему звертає увагу М. Давід. Назва його статті промовиста – «Чи зможе демократія витримати кібердобу?: 1984 рік у 21 столітті». У ній йдеться про те, що зусилля з кібербезпеки не мають заперечувати демократичні цінності. Вимоги кібербезпеки та демократії не повинні бути взаємовиключаючими [2].

Пошуки узгодження способів збереження демократії в епоху інформаційної глобалізації та способів боротьби з кіберзлочинами тривають. Поширення дезінформація може зашкодити демократії. Вона нині використовується в різних країнах, навіть в тих, в яких існує консолідована демократія. Інтернет може, як сприяти посиленню демократії, розвитку громадянського суспільства, так і завдавати шкоди.

В умовах війни поширення дезінформації, фейків країною-агресором має на меті порушити політичну стабільність, вплинути на свідомість та поведінку громадян країни-жертви агресії, підірвати довіру до влади. Неправдива інформація використовується, як своєрідна зброя. Сама держава, що проводить агресивну зовнішню політику, організовує кібероперації.

Розвинені демократичні країни теж піддаються «інформаційним атакам», особливо під час виборів. Це спонукало, наприклад, депутатів французького парламенту схвалити закон про боротьбу з фейковими новинами, який дозволяє судам вирішувати, чи є достовірними повідомлення, опубліковані в період виборів, чи вони повинні бути видалені, оскільки є недостовірними.

Кандидати згідно цього закону можуть подати в суд та домогтися видалення суперечливих новинних повідомлень в період виборів. Крім того суд може ще і зобов'язати такі платформи, як Twitter, Facebook тощо розкрити джерело фінансування рекламного контенту [3].

Отже, і країни з давніми демократичними традиціями, а не тільки «молоді» демократії, змушені адаптуватися до нових реалій.

Інформаційну безпеку вважають необхідною умовою існування суспільства, держави. З іншого боку, від самої держави залежить забезпечення цієї безпеки.

Держава відіграє шість різних ролей у кібербезпеці:

- вона гарант безпеки;
- законодавець і регулятор;
- прихильник і представник усього суспільства;
- партнер із безпеки;
- генератор і розповсюджувач знань;
- суб'єкт загрози [4].

Виділення цих ролей дає змогу здійснювати аналіз ефективності інформаційної політики та вивчати її особливості в різних країнах.

Інформаційній політиці в Україні тривалий час не приділялася належна увага. Фейки, на жаль, часто формували невірне розуміння подій, процесів, що відбувалися в державі перш за все у тих, хто не намагався отримати інформацію з різних джерел та порівняти, проаналізувати її.

Важливе значення в попередженні маніпуляцій свідомістю мас, відіграють інститути політичної соціалізації. У авторитарних та поставторитарних країнах є небезпека того, що влада може вдаватися до необґрунтованого обмеження свободи слова, оправдуючи такі дії існуючими кіберзагрозами. Консолідовані демократії швидше реагують та адаптуються до загроз, які з'явилися в умовах інформаційної глобалізації, змін світового порядку.

1. Баранов А. Інформаційний суверенітет чи інформаційна безпека? Національна безпека і оборона. 2001. № 1 (13). С. 70-76.

2. Howard D. M. Can Democracy Withstand the Cyber Age?: 1984 in the 21st Century. URL: https://repository.uchastings.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3825&context=hastings_law_journal.

3. У Франції прийняли закон проти фейків та пропаганди: росіяни обурені. Європейська правда від 08.07.2018 р. URL: <https://www.euointegration.com.ua/news/2018/07/8/7084090/>

4. Caveltly M. D., Egloff F. J. The Politics of Cybersecurity: Balancing Different Roles of the State. URL: css.ethz.ch/content/dam/ethz/special-interest/gess/cis/center-for-securities-studies/pdfs/Dunn_Caveltly_Egloff_2019%20STAIR%20Issue%2015.1.pdf.

УДК 342.95

DOI: 10.31733/17-03-2023-519-521

Роман ОПАЦЬКИЙ

доцент кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, доцент

ПВК «РЕДАН»: НОВИЙ ВИКЛИК НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ

*Хто не виховує в дитині воїна, той виростить раба
(мудрість древньої Спарти)*

Другий рік відкритої війни росії проти України не приніс нічого агресорові окрім колосальних втрат в живій силі, мільярдних втрат в техніці та збитки від світових санкцій. Країна-агресор поступово перетворюється на ізгоя в світовій спільноті, що призводить до поступового опускання «залізної завіси» над усією державою.

Проте, не бажаючи визнати свою провину та поразку в агресивній війні, бажаючи досягти хоча б якогось успіху та не гидуєчи ніякими засобами, жителі боліт в чергове показали своє справжнє обличчя та звернули свою увагу на підліткове середовище.

В кінці лютого 2023 року Україну сколихнула хвиля масових групових порушень публічного порядку вчинених підлітками у віці від 14 до 17 років. Цей рух отримав назву ПВК «Редан».

Що ж являє собою цей рух? Спільним для цього нового молодіжного руху є об'єднаність навколо японського аніме-серіалу «Hunter x Hunter». У цьому коміксі героя звали Редан і він є ватажок злочинної групи. Чорний колір одягу, зображення павуків, цифра 4 вирізняє підлітків із натовпу.

Основною ідеологією «Редану» є виступ проти «офніків», тобто «гопників і хуліганів», які шукають привід для агресивної бійки, «скінхедів», осіб неросійської зовнішності. Це перше, що викликало в мене здивування та наштовхнуло вбачати кремлівський слід. Україна ніколи не відрізнялася ксенофобними поглядами та нетерпимістю до осіб неслов'янської зовнішності. Ці погляди існують в усіх формах прояву саме на території росії. Сама ж акцентуалізація на «ворогах неросійської зовнішності» говорить про швидкоруч написану програму руху з метою дестабілізації внутрішнього порядку в країні та представлення України перед світовою спільнотою, як країни агресора де культивується культ нацизму, нетерпимості та агресії.